

30. november 2020

SKRIFTLIG INNSPILL TIL NASJONAL HANDLINGSPLAN FOR BÆREKRAFTSMÅLENE

Sex og Politikk ønsker handlingsplanen velkommen og takker for muligheten til å komme med innspill.

Sex og Politikk jobber for å styrke og informere om seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) både i Norge og internasjonalt. Vi er det norske medlemmet til International Planned Parenthood Federation (IPPF), som er den største organisasjonen for SRHR internasjonalt med nasjonale organisasjoner i mer enn 150 land. I Norge tilbyr vi blant annet seksualitetsundervisningsmaterieill til skolen, og vårt uke-6-materieill er det mest brukte seksualitetsundervisningsmateriellet i Norge.

SRHR i bærekraftsmålene

I bærekraftsmålene er det flere SRHR-relaterte delmål:

- 3.1** - Innen 2030 redusere mødredødeligheten i verden til under 70 per 100 000 levendefødte.
- 3.3** - Innen 2030 stanse epidemiene av aids, tuberkulose, malaria og neglisjerte tropiske sykdommer, og bekjempe hepatitt, vannbårne sykdommer og andre smittsomme sykdommer.
- 3.7** - Innen 2030 sikre allmenn tilgang til tjenester knyttet til seksuell og reproduktiv helse, inkludert familieplanlegging og tilhørende informasjon og opplæring, og sikre at reproduktiv helse innarbeides i nasjonale strategier og programmer.
- 4.7** - Innen 2030 sikre at alle elever og studenter tilegner seg den kompetansen som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling, blant annet gjennom utdanning i bærekraftig utvikling og livsstil, menneskerettigheter, likestilling, fremme av freds- og ikkevoldskultur, globalt borgerskap og verdsetting av kulturelt mangfold og kulturens bidrag til bærekraftig utvikling.
- 5.2** - Avskaffe alle former for vold mot alle jenter og kvinner både i offentlig og privat sfære, inkludert menneskehandel, seksuell utnyttning og andre former for utnyttning.
- 5.3** - Avskaffe all skadelig praksis, som barneekteskap, tidlige ekteskap og tvangsekteskap, og Kjønnsmestelse.
- 5.6** - Sikre tilgang til god seksuell og reproduktiv helse og reproduktive rettigheter for alle, i samsvar med handlingsprogrammet fra den internasjonale konferansen om befolkning og utvikling, handlingsplanen fra Beijing og sluttdokumentene fra deres respektive tilsynskonferanser.

Seksuell og reproduktiv helse og rettigheter er en grunnleggende forutsetning for barn, unge, voksne og eldres muligheter til å ha god helse, oppnå likestilling og delta i samfunnet.

Handlingsplanen bør reflektere bærekraftsmålenes holistiske natur ved å se Norges innsats for å nå bærekraftsmålene internasjonalt og nasjonalt under ett. Et arbeid for å oppfylle seksuell og reproduktiv helse og rettigheter trengs også i Norge, og er ikke noe som bare gjelder "der ute". Det er fortsatt et stort potensial for å forbedre situasjonen for SRHR i Norge. Selv om Norge på mange områder har kommet langt i oppnåelsen av disse rettighetene, spesielt i sammenligning med andre land, er ikke målene oppnådd. SRHR-relaterte målsettinger må inkluderes i handlingsplanen.

Sex og Politikks forslag:

1. Norge må inkludere en helhetlig forståelse av SRHR i delmålene 3.1, 3.3, 3.7, 4.7, 5.2, 5.3, og 5.6, og inkludere SRHR i implementeringen av bærekraftsmålene både i Norge og den internasjonale innsatsen. Bærekraftsmålene mangler henvisning til og konkrete målsettinger innen områder som abort, seksualitetsundervisning, seksuelle rettigheter og rettigheter for LHBTI-personer. Derfor bør Norges verdier og holdninger til disse temaene gjenspeiles i handlingsplanen. Menneskerettighetene må inkluderes som grunnleggende prinsipper i handlingsplanen.

2. Norge bør fremheve to områder for SRHR-arbeidet nasjonalt:

Seksualitetsundervisning: Det trengs fortsatt en innsats i Norge for å styrke seksualitetsundervisningen i skolen og sikre korrekt og relevant informasjon til barn- og ungdom. Seksualitetsundervisning er lovpålagt og er godt forankra i læringsmålene, men vi ser at tilbudet likevel varierer. Det er fremdeles store ulikheter mellom skoler og klasser i hvor god undervisningen er. Undersøkelser og engasjement i media viser også tydelig at ungdom selv ønsker mer og bedre undervisning om tematikken. Seksualitetsundervisning må starte allerede i barnehagen med undervisning om kropp, respekt og grenser, og må fortsette alderstilpasset gjennom hele skoleløpet, inkludert i videregående opplæring. Dette er avhengig av kompetanse og trygghet hos undervisere og personer som arbeider med barn og unge.

Indikator:

- Innen 2030 rapporterer 100 prosent av grunntidningene på alle høyere utdanninger til profesjoner som omfatter arbeid med barn og unge at de inkluderer seksualitetsundervisning/kommunikasjon om seksualitet.

Prevensjonsmidler: God tilgang til prevensjon er essensielt for å forebygge uønskede svangerskap og ha kontroll over egen kropp, reproduktivitet og seksualitet. Et viktig tiltak for dette er at statens subsidieordning for prevensjon også gjelder de under 16 år og at vedtaket om å utvide forskrivningsretten for prevensjon for helsesøstre og jordmødre gjennomføres.

Indikator:

- Forskrivningsretten for prevensjon for helsesøstre og jordmødre er gjennomført i hele landet.
- Subsidieordningen for prevensjon er gjort gjeldende for de under 16 år i hele landet.

3. Den norske handlingsplanen bør ha et eget mål om innsatsen for SRHR internasjonalt:

Bistand til SRHR: Norge må fortsette sitt engasjement for likestilling, kvinners rettigheter og SRHR internasjonalt. Med hovedvekt på de rettighetene som møter mye motstand og som ikke er tilstrekkelig anerkjent i mange land, slik som abort, seksualitetsundervisning og diskriminering på bakgrunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Norge har en bred politisk enighet på dette området, og har derfor en mulighet til å gå i front på de bærekraftsmålene og rettighetene som andre land ikke prioriterer like høyt.

Indikator:

- Norge har prioritert støtte til trygg abort, seksualitetsundervisning og seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk i internasjonal bistand.
- Norske økonomiske bevilgninger til og politiske innsats for trygg og lovlig abort er økt i perioden fram til 2030.

4. Det er nødvendig med grundig og omfattende rapportering på hvordan Norge ligger an til å nå bærekraftsmålene og indikatorene. Det bør også gjennomføres en større midtveisrapportering. Gjennom grundig rapportering kan myndigheter og sivilsamfunn sammen kartlegge, og deretter forbedre arbeidet.

Lykke til videre! Vi ser fram til videre samarbeid!